

КМАТ імені Сержа
Лифаря

Силабус освітнього компонента
ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ХУДОЖНЬОЇ ТВОРЧОСТІ
Спеціальність: 024 Хореографія
Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус ОК	Дисципліна циклу вибіркових освітніх компонентів
Обсяг ОК, кредити ЄКТС/ загальна кількість годин	Нормативний термін навчання: 3 кредити/90 годин 3 курс
Мова викладання	Українська
Навчальний рік	2025/2026
Що буде вивчатися (предмет навчання)	Творчість та її види: до визначення понять. Специфіка художньої творчості. Типи художньої творчості: а) індивідуальний; б) колективний; в) виконавський. Проблема художньої творчості у концептуальному полі сучасної гуманістики.
Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета)	Висвітлення проблеми художньої творчості шляхом ознайомлення здобувачів ВО з історією становлення проблеми художньої творчості, методологією її дослідження та понятійним апаратом. Поставлена мета спрямована на реалізацію наступних завдань: <ul style="list-style-type: none">– визначити наукові пріоритети у дослідженні проблеми художньої творчості;– довести потужність “методологічного плюралізму” при вивченні феномена художньої творчості;– визначити місце проблеми художньої творчості у контексті естетичної теорії;– співвіднести досвід концептуалізації проблеми художньої творчості зі специфікою відпрацювання питання динаміки видоутворення мистецтва;– показати специфіку аналізу проблеми художньої творчості в умовах неklasичної естетики.
Чому можна навчитися (результати навчання)	ПР02. Розуміти моральні норми і принципи та вміти примножувати культурні, наукові цінності і досягнення суспільства в процесі діяльності. ПР06. Розуміти роль культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин. ПР07. Знати і розуміти історію мистецтв на рівні, необхідному для застосування виразально-зображальних засобів відповідно до стилю, виду, жанру хореографічного проєкту.
Як можна користуватися набутими знаннями і	ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства,

вміннями (компетентності)	<p>техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>СК01. Усвідомлення ролі культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин.</p> <p>СК02. Здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтв, стильові особливості, види і жанри, основні принципи координації історико-стильових періодів світової художньої культури.</p>																												
Навчальна логістика	<p>Зміст ОК:</p> <p>Психологічний параметр художньої творчості. Етичний параметр художньої творчості. Мистецтвознавчий параметр художньої творчості. Естетичний параметр художньої творчості. Потенціал “методологічного плюралізму” в дослідженні проблеми художньої творчості. Структура і понятійний апарат художньої творчості. Динаміка видоутворення мистецтва як стимул концептуалізації проблеми художньої творчості від доісторичного періоду до ХІХ ст. Видова специфіка мистецтва і художня творчість у наукових розвідках ХХ ст. Дискурс художньої творчості у контексті неklasичної естетики. Потенціал теоретико-практичного паритету при дослідженні художньої творчості. Художня творчість у контексті західноєвропейського дискурсу неklasичної естетики. Художня творчість у контексті українського дискурсу неklasичної естетики.</p> <p style="text-align: center;">Таблиця узгодженості СК та ПР із тематичним змістом ОК</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Тема</th> <th style="text-align: center;">(ЗК, СК)</th> <th style="text-align: center;">(ПР)</th> <th style="text-align: center;">Узгодженість із тематичним змістом</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Психологічний параметр художньої творчості</td> <td style="text-align: center;">ЗК02, СК01</td> <td style="text-align: center;">ПР02, ПР06</td> <td>Формує розуміння внутрішніх механізмів творчості та ролі мистецтва у розвитку особистості й суспільства.</td> </tr> <tr> <td>Етичний параметр художньої творчості</td> <td style="text-align: center;">ЗК02, СК01</td> <td style="text-align: center;">ПР02, ПР06</td> <td>Розкриває морально-ціннісні засади мистецької діяльності та відповідальність митця.</td> </tr> <tr> <td>Мистецтвознавчий параметр художньої творчості</td> <td style="text-align: center;">СК02</td> <td style="text-align: center;">ПР07</td> <td>Забезпечує системне розуміння мистецтва як історико-культурного феномена.</td> </tr> <tr> <td>Естетичний параметр художньої творчості</td> <td style="text-align: center;">СК02</td> <td style="text-align: center;">ПР07</td> <td>Формує здатність аналізувати художню форму, стиль і виражальні засоби мистецтва.</td> </tr> <tr> <td>Потенціал “методологічного плюралізму” в дослідженні проблеми художньої творчості</td> <td style="text-align: center;">ЗК02, СК02</td> <td style="text-align: center;">ПР02, ПР07</td> <td>Ознайомлює з різними науковими підходами до вивчення художньої творчості.</td> </tr> <tr> <td>Структура і понятійний апарат художньої творчості</td> <td style="text-align: center;">СК02</td> <td style="text-align: center;">ПР07</td> <td>Формує понятійно-категоріальну базу аналізу художньої творчості.</td> </tr> </tbody> </table>	Тема	(ЗК, СК)	(ПР)	Узгодженість із тематичним змістом	Психологічний параметр художньої творчості	ЗК02, СК01	ПР02, ПР06	Формує розуміння внутрішніх механізмів творчості та ролі мистецтва у розвитку особистості й суспільства.	Етичний параметр художньої творчості	ЗК02, СК01	ПР02, ПР06	Розкриває морально-ціннісні засади мистецької діяльності та відповідальність митця.	Мистецтвознавчий параметр художньої творчості	СК02	ПР07	Забезпечує системне розуміння мистецтва як історико-культурного феномена.	Естетичний параметр художньої творчості	СК02	ПР07	Формує здатність аналізувати художню форму, стиль і виражальні засоби мистецтва.	Потенціал “методологічного плюралізму” в дослідженні проблеми художньої творчості	ЗК02, СК02	ПР02, ПР07	Ознайомлює з різними науковими підходами до вивчення художньої творчості.	Структура і понятійний апарат художньої творчості	СК02	ПР07	Формує понятійно-категоріальну базу аналізу художньої творчості.
Тема	(ЗК, СК)	(ПР)	Узгодженість із тематичним змістом																										
Психологічний параметр художньої творчості	ЗК02, СК01	ПР02, ПР06	Формує розуміння внутрішніх механізмів творчості та ролі мистецтва у розвитку особистості й суспільства.																										
Етичний параметр художньої творчості	ЗК02, СК01	ПР02, ПР06	Розкриває морально-ціннісні засади мистецької діяльності та відповідальність митця.																										
Мистецтвознавчий параметр художньої творчості	СК02	ПР07	Забезпечує системне розуміння мистецтва як історико-культурного феномена.																										
Естетичний параметр художньої творчості	СК02	ПР07	Формує здатність аналізувати художню форму, стиль і виражальні засоби мистецтва.																										
Потенціал “методологічного плюралізму” в дослідженні проблеми художньої творчості	ЗК02, СК02	ПР02, ПР07	Ознайомлює з різними науковими підходами до вивчення художньої творчості.																										
Структура і понятійний апарат художньої творчості	СК02	ПР07	Формує понятійно-категоріальну базу аналізу художньої творчості.																										

	<p>Динаміка ви­доутворення мистецтва від доісторичного періоду до XIX ст. ЗК02, ПР06, СК02 ПР07 Забезпечує історичне бачення еволюції мистецтва та його суспільної ролі.</p> <p>Видова специфіка мистецтва і художня творчість у наукових розвідках XX ст. СК02 ПР07 Поглиблює знання про міжвидові зв'язки мистецтв у новітню добу.</p> <p>Дискурс художньої творчості у контексті не­класичної естетики СК02 ПР07 Формує розуміння сучасних естетичних концепцій творчості.</p> <p>Потенціал теоретико-практичного паритету при дослідженні художньої творчості ЗК02, ПР02, СК01 ПР06 Підкреслює взаємозв'язок теорії мистецтва і творчої практики.</p> <p>Художня творчість у контексті західноєвропейського дискурсу не­класичної естетики СК02 ПР07 Розкриває європейські підходи до ос­мислення художньої творчості.</p> <p>Художня творчість у контексті українського дискурсу не­класичної естетики ЗК02, ПР02, СК01, ПР06, СК02 ПР07 Акцентує національні особливості творчості та їх культурну значущість.</p> <p>Зміст освітнього компонента логічно поєднує філософсько-естетичні, мистецтвознавчі та культурологічні підходи до ос­мислення художньої творчості. Теми курсу спрямовані на формування у здобувачів цілісного уявлення про природу творчого процесу, історичну еволюцію мистецтва та його роль у суспільному розвитку.</p> <p>Опрацювання психологічних, етичних і естетичних параметрів творчості забезпечує досягнення ПР02 і ПР06 через усвідомлення ціннісних засад мистецької діяльності. Історико-мистецтвознавчий блок тем безпосередньо орієнтований на формування ПР07 та спеціальної компетентності СК02, оскільки розкриває закономірності розвитку мистецтв і їх стильову специфіку.</p> <p>Загалом освітній компонент забезпечує міждисциплінарну інтеграцію теоретичних знань і їх застосування у професійній хореографічній діяльності.</p> <p>Види занять: лекції, семінарські, самостійна робота. Методи навчання: словесні, наочні, проблемно-пошукові. Форми навчання: очна</p>
<p>Пререквізити</p>	<p>Для успішного опанування освітнього компонента «Історія та теорія художньої творчості» (3 курс) здобувачі мають володіти базовими знаннями та вміннями, сформованими під час вивчення таких освітніх компонентів: Історія хореографічного мистецтва — знання основних етапів розвитку танцювального мистецтва. Історія музичного мистецтва — розуміння стильових особливостей музичних епох. Філософія/ Етика та естетика — сформоване уявлення про естетичні</p>

	категорії та моральні цінності. Педагогіка — базове розуміння освітнього процесу та культуротворчої ролі мистецтва.
Пореквізити	Знання та вміння, набуті під час вивчення освітнього компонента, використовуються при подальшому навчанні та професійній підготовці, зокрема в межах: Мистецтво балетмейстера — застосування теоретико-естетичного аналізу при створенні хореографічних творів. Хореографічна спадщина і репертуар — поглиблений стильовий та історико-художній аналіз. Сценічна навчальна практика / Виробнича практика (керівника колективу) — застосування знань з теорії творчості у практичній мистецькій діяльності. Підсумкова атестація (іспит «Мистецтво балетмейстера») — теоретичне обґрунтування власної постановочної роботи.
Інформаційне забезпечення	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оніщенко О.І. Історія та теорія художньої творчості: навчальний посібник / К.: Ліра-К, 2024. – 284 с. 2. Андрущенко Т. І., Андрущенко Т. В. Реципієнт як складова мистецького процесу: особливості сучасної молодіжної культури// Культура в контексті практичних форм буття людини: кол. монографія. Ніжин, 2022. С. 33-50. 3. Брюховецька О. В. Візуальний переворот у культурі і культурології // Культурологія. Могилянська школа: кол. монографія. К., 2018. 4. Маланчук-Рибак О. З. Культурологія і мистецтвознавство: наукові статуси та взаємовпливи/ Вісник ЛНАМ. Сер.: Культурологія. Вип. 29. Львів, 2016. С. 58-70. 5. Олійник О. С. Діалог культур: теоретико-практичні особливості культурного виробництва// культурологічна думка: збірн. наук. праць. К.: Інс-т культурології НАМУ, 2022. № 21. С. 24-33. 6. Оніщенко О. І. Культурологічний потенціал епістолярію: європейський досвід другої половини ХІХ - першої половини ХХ століття: монографія. К.: Ліра-К, 2017. 268 с. <p>Допоміжні джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кохан Т. Г. Персоналізована історія європейського кіномистецтва: потенціал культурологічного аналізу: монографія. К.: Інст. культурології НАМ України, 2021. 320 с. 2. Бабушка Л. Д. Фестивація як комунікативний апропріатор глобалізаційних інтересів у культурологічному просторі: монографія. К., 2020. 272 с. 3. Оніщенко О. І. Культурологічні виміри інтелектуальної прози: від художньої творчості до «ігор розуму»: монографія. К., Інс-т культурології НАМ України, 2021. 352 с. 4. Ратушний Д. Культура в психоаналітичній концепції Карен Горні // Українські культурологічні студії: збірн. наук. праць. Вип.2. К., 2022. С. 94-96. 5. Сучасна культурологія: постмодернізм логіці розвитку української гуманістики: кол. монографія. К.: Ліра-К, 2021. 432 с.
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Кабінет 312, ноутбук, доступ до Інтернету

**Семестровий контроль,
екзаменаційна методика**

БЛОК 1. Поточний контроль (60 балів)

1. Робота на лекціях — 20 балів

Форми контролю:

участь в обговореннях;
відповіді на запитання викладача;
міні-опитування за матеріалом лекції;
робота з понятійним апаратом.

Критерії:

систематичність відвідування;
активність;
коректність використання термінології;
розуміння теоретичного матеріалу.

**2. Семінарські заняття — 10 балів
(2 семінари по 5 балів)**

Форми контролю:

усні відповіді;
участь у фахових дискусіях;
підготовка коротких повідомлень.

Критерії:

повнота розкриття питання;
аргументованість;
уміння застосовувати теорію;
культура професійного мовлення.

3. Самостійна робота (СРС) — 30 балів

Форми контролю:

аналітичні конспекти;
письмові міні-есе;
виконання практичних завдань;
підготовка таблиць/схем.

Критерії:

самостійність виконання;
глибина опрацювання джерел;
логічність висновків;
дотримання академічної доброчесності.

БЛОК 2. Підсумковий контроль — залік (40 балів)

Теоретичне питання:

розгорнута відповідь;
встановлення міжпоняттєвих зв'язків;
приклад

Критерії оцінювання заліку (40 балів)

Оцінюється:

повнота та системність знань;
володіння термінологією;
логіка професійного мислення;
здатність застосовувати знання у фаховому контексті.

БЛОК 3. Узагальнена формула оцінювання

Поточний контроль — 60 балів, у тому числі:

робота на лекціях — 20
семінари — 10
самостійна робота — 30
Підсумковий контроль (залік) — 40 балів
Разом — 100 балів

Критерії оцінювання

90–100 балів — А (відмінно)

Здобувач освіти:

демонструє системні та глибокі знання історії та теорії художньої творчості;
вільно оперує категоріальним апаратом естетики та мистецтвознавства;
здійснює самостійний цілісний аналіз художніх явищ і процесів;
аргументовано характеризує історичну динаміку мистецтва та стильові трансформації;
виявляє здатність до критичного осмислення мистецьких концепцій;
виконує всі види робіт повністю, логічно й творчо.

82–89 балів — В (дуже добре)

Здобувач освіти:

демонструє повні та ґрунтовні знання матеріалу;
коректно використовує основні естетичні та мистецтвознавчі поняття;
уміє аналізувати художні твори та теоретичні концепції;
допускає незначні неточності у висновках або узагальненнях;
завдання виконує якісно, з поодинокими недоліками.

74–81 бал — С (добре)

Здобувач освіти:

має достатній рівень знань основних положень курсу;
розуміє ключові категорії художньої творчості;
може здійснювати аналіз за зразком;
допускає окремі помилки у термінології або інтерпретації;
самостійність аналітичного мислення проявляється частково.

64–73 бали — D (задовільно)

Здобувач освіти:

демонструє загальне розуміння теоретичного матеріалу;
знання мають фрагментарний характер;
аналіз художніх явищ поверховий;
відчуває труднощі при встановленні історико-стильових зв'язків;
потребує допомоги викладача при узагальненні матеріалу.

60–63 бали — E (достатньо)

Здобувач освіти:

володіє мінімально необхідними знаннями курсу;
відтворює окремі теоретичні положення;
слабо орієнтується у понятійно-категоріальному апараті;
аналіз має описовий, несистемний характер;
виконує завдання на базовому рівні.

	<p>35–59 балів — FX (незадовільно, з можливістю повторного складання) Здобувач освіти: має фрагментарні знання з історії та теорії художньої творчості; неправильно використовує базові мистецтвознавчі поняття; не може здійснити елементарний аналіз художніх явищ; допускає суттєві змістові помилки; потребує повторного контролю.</p> <p>0–34 бали — F (незадовільно, з обов'язковим повторним вивченням) Здобувач освіти: не володіє базовими поняттями курсу; не орієнтується в історико-теоретичних процесах мистецтва; не виконує програмні вимоги освітнього компонента; не здатний застосувати знання у фаховому мистецькому контексті.</p>
Кафедра	Теоретичних дисциплін
Викладач(і)	<p>ОНИЩЕНКО ОЛЕНА ІГОРІВНА Посада: професор Вчене звання: доктор філософських наук, заслужений діяч науки і техніки України Науковий ступінь: професор Профайл викладача: Тел: +380 (50) 913 95 98 E-mail o_lena_lara@ukr.net Робоче місце: кафедра теоретичних дисциплін</p>
Оригінальність ОК	Авторський курс
Дата затвердження Вченою радою	Протокол № 4 від 14.04.2025 р.